

Põhja-Eesti piirkondliku komisjoni protokoll nr 11

19.05.2017

Tallinn

Osalejad: Kaia Sarnet (Rahandusministeerium), Alo Aasma (Järva maavanem), Eve East (Ida-Viru Maavalitsus), Mihkel Laan (OÜ Cumulus), Leevi Laever (Harju Maavalitsus), Marko Torm (Lääne-Viru maavanem), Sulev Valner (Rahandusministeerium)

Puudusid: Mikk Lõhmus (Tallinna Tehnikaülikool), Andres Noormägi (Ida-Viru maavanem), Ülle Rajasalu (Harju maavanem), Ave Viks (Rahandusministeerium)

Kutsutud: Väino Tõemets (Rahandusministeerium), Olivia Taluste (Rahandusministeerium)

Protokollis: Kaie Kungas (Rahandusministeerium)

Päevakord:

1. Arvamuste andmine kohalike omavalitsuste esitatud arvamustele valitsuse algatatud ühinemissetpanekutest:

1.1. Keila linna, Keila valla, Paldiski linna, Padise valla ja Vasalemma valla ühendamiseks;

1.2. Kuusalu valla ja Loksa linna ühendamiseks;

1.3. Albu valla, Ambla valla, Imavere valla, Järva-Jaani valla, Kareda valla, Koigi valla ja Koeru valla ühendamiseks;

1.4. Haljala valla, Rakvere valla, Sõmeru valla ja Vihula valla ühendamiseks;

1.5. Rakke valla ja Väike-Maarja ühendamiseks;

1.6. Kiviõli linna, Lügánuse valla ja Sonda valla ühendamiseks;

1.7. Sillamäe linna, Vaivara valla ja Narva-Jõesuu linna ühendamiseks ning Kohtla-Järve Viivikonna linnaosa üleandmiseks;

1.8. Alajõe valla, Iisaku valla, Illuka valla, Kohtla valla, Kohtla-Nõmme valla, Mäetaguse valla, Toila valla ja Tudulinna valla ühendamiseks.

Kaia Sarnet juhatas koosoleku sisse, tutvustas koosoleku eesmärgi, anda piirkondliku komisjoni poolt hinnang volikogude arvamustele Vabariigi Valitsuse esitatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise ettepanekute kohta¹ ehk hinnata, kas omavalitsuste põhjendused ja vastuväited valitsuse algatatud ühendamise kohta on kaalukad või mitte ning kas omavalitsuste vastuväidete põhjal võiks Vabariigi Valitsusele teha ettepaneku menetluse jätkamiseks või selle lõpetamiseks.

1. Arvamuste andmine kohalike omavalitsuste esitatud arvamustele valitsuse algatatud ühinemissetpanekutest

1.1. Keila linna, Keila valla, Paldiski linna, Padise valla ja Vasalemma valla ühendamine

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Keila linn, Padise vald ja Vasalemma vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga. Paldiski linn ei nõustunud valitsuse ettepanekuga, lisades ettepaneku ühendada omavalitsused ilma Keila linnata või ühendada vaid Paldiski linn ja Padise vald. Keila vald nõustus valitsuse ettepanekuga, kuid tegi ettepaneku kinnitada uue valla nimeks Keila vald.

Keila linn tõi välja, et kuna Keila linn täidab kriteeriumi ning Keila valla, Padise valla, Paldiski linna ja Vasalemma valla ühendamisel oleks kriteerium täidetud, ei ole Keila linna ühendamine seaduspärane ega kooskõlas § 9 lõikega 2. Samuti tõi Keila linn välja, et ühendatavatel omavalitsustel puudub ühisosa, ühendamisel haldus- ja majanduslik suutlikkus langeb ning seletuskirjas ei ole piisavalt selgitatud ühinemise positiivset mõju Keila linnale. Padise vald tõi oma vastuses välja, et vald on iseseisvalt jätkates haldussuutlik ja haldusreformi eesmärk on täidetud ka ilma ühendamiseta.

¹ Vt Vabariigi Valitsuse 30.06.2016 korralduse nr 242 „Piirkondlike komisjonide moodustamine haldusreformi elluviimiseks“ punkti 4 alapunkt 5. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/305072016020>.

Seevastu ühendamisel on Padise vallal tõsine risk ääremaastuda ning teenuste kättesaadavus halveneb, kuna Keila linn ei asu Padise valla elanike liikumisteedel. Vasalemma valla põhiseisukohad olid, et vald on iseseisvalt jätkates haldussuutlik ning haldusreformi eesmärk on täidetud ka ilma ühendamiseteta. Omavalitsuse hinnangul ei ole ajalooliselt kuidagi põhjendatud omanäoliste asulatega ja kompaktse asustusega Vasalemma valla ühendamine maaliste Padise valla ja Keila vallaga ning täielikult linnaliste Paldiski linna ja Keila linnaga. Ühendamisel väheneb fookus Vasalemma valla piirkonnale ning halveneb avalike teenuste kättesaadavus, tegemist ei ole ühtse teeninduspiirkonnaga. Paldiski linn ei toonud välja mõju ETHS § 7 lõike 5 asjaoludele.

Piirkondlik komisjon leidis, et tulenevalt haldusreformi seadusest võib Vabariigi Valitsuse ettepanek hõlmata ka kriteeriumile vastavaid kohaliku omavalitsuse üksusi, kui sellise haldusterritaalse korralduse muutmisel oleks positiivne mõju, lähtudes ETHS § 7 lõikes 5 nimetatud asjaoludest, ning muutmine on vajalik ja otstarbekas omavalitsusüksuse miinimumsuuruse kriteeriumile mittevastava kohaliku omavalitsuse üksuse võimekuse tagamiseks. Kuna Keila, Vasalemma ja Padise vald ning Paldiski linn ei ole volikogude algatusel ühinenud, siis hinnatakse neid ning nende ühinemise alternatiive hinnates iseseisvate omavalitsusüksustena, mitte juba ühinenud ja kriteeriumile vastava üksusena. Seega haldusterritaalse korralduse muutmine on vajalik kriteeriumit mittetäitvate kohalike omavalitsuste (Keila, Vasalemma ja Padise vald ning Paldiski linn) osas. Lähtuda tuleb territoriaalsest loogikast. Kuna eelistatud on keskuse ühendamine tagamaaga, siis piirkondlik komisjon leiab, et piirkonna tervikvaates on ETHSi asjaolude lõikes positiivsemad mõjud Keila linna ühendamisel teiste omavalitsustega. Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 4 kohaselt peab ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus tagama valla või linna elanikele avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi vähemalt samal tasemel, mis oli enne omavalitsusüksuste ühinemist ja korraldama teenuste osutamise asustusüksustes, kus enne ühinemist paiknesid valla- või linnavalitsused. Seega on avalike teenuste olemasolu tagamine kohalike omavalitsuste enda juhtida.

Leevi Laever toetas Keila valla, Padise valla, Paldiski linna ja Vasalemma valla ühendamist ilma Keila linnata.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Keila linna, Keila valla, Padise valla, Paldiski linna ja Vasalemma valla haldusterritaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.2. Kuusalu valla ja Loksa linna ühendamine

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Omavalitsused ei nõustunud valitsuse esitatud ettepanekuga.

Kuusalu vald tõi välja, et Kuusalu valla tulud elaniku kohta langevad Loksa linnaga ühinedes ning seda ei kompenseerita riigi poolt, tulude vähenemine viib haldusvõimekuse langemiseni. Samuti tõi vald välja, et osapooled pole nõustunud omavahel ühinemist arutama. Loksa linn tõi välja, et Loksa linna tegelik elanike arv ja linnas teenuseid tarbivate elanike arv on suurem rahvastikuregistri järgest näitajast ning Loksa linn piirkondliku keskusena suudab neile teenuseid pakkuda. Loksa linna arengukavas on seatud eesmärk, et Loksal elab aastaks 2030 vähemalt 4000 elanikku ning aastaks 2040 vähemalt 5000 elanikku. Kaks omavalitsust ei ole seni integreerunud terviklikuks asustussüsteemiks, Kuusalu vald on maaline hajaasutusega üherahvuseline piirkond, Loksa linn aga tööstuslik mereäärne paljurahvuseline linn. Ühendamine ei taga, et Loksa piirkonna elanike huve võetaks otsuste tegemisel arvesse ning viib vallakeskuse ja investeeringute kaugenemiseni, mistõttu muutuvad elanikele teenused raskemini kättesaadavaks.

Piirkondlik komisjon leidis, et kuna Loksa linn on keskuseks laiemale piirkonnale, siis see toetab kahe omavalitsuse sidusust ühendamisel. Loksa linna rahvastik ei kasva ega ole nii suur kui omavalitsuse tagasisides toodud. Loksa linna elanike arv on viimastel aastatel kiirelt kahanenud (10. aastaga 20%) ja prognoosi kohaselt väheneb elanike arv veelgi. Teenuste kujundamisel ja tulubaasi osas saab omavalitsus lähtuda rahvastikuregistri andmetest, mitte sesoonselt elanike arvu kõikumisest. Loksa linna finantsvõimekus on madal. Kuusalu valla esitatud arvamuses on ETHS § 7 lõike 5 alusel asjaolud ja negatiivsed mõjud välja toomata. Kuusalu vald on varasemalt seadnud eesmärgiks ühendamise Loksa linnaga.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Kuusalu valla ja Loksa linna haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsused ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.3. Albu valla, Ambla valla, Imavere valla, Järva-Jaani valla, Kareda valla, Koigi valla ja Koeru valla ühendamine

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Koeru vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga. Järva-Jaani, Albu, Ambla, Imavere, Kareda ja Koigi vald ei vastanud valitsuse ettepanekule ning seega nõustusid vaikimisi².

Koeru vald tõi välja, et Koeru ja Rakke vald esitasid aprillis valitsusele taotluse kahe valla ühinemiseks volikogude algatusel. Koeru elanike heaolu ühendamise järgselt ilmselgelt halveneks. Kuna ettepaneku seletuskirjas ei ole Koerut loetud keskuste hulka, siis saab sellest ka järeldada, et ühendatud Koeru valla senised teenused degradeeritakse, mis ei ole elanikele vastuvõetav.

Rahandusministeerium selgitas, et Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus on endiselt kehtiv seadus, kuid haldusreformi seaduse § 27 lõikes 1 on sätestatud, et aastatel 2016-2018 kohaldatakse haldusreformi rakendamise käigus valdade ja linnade haldusterritoriaalse korralduse muudatuste ettevalmistamisel ja elluviimisel haldusreformi seaduses sätestatud ja haldusreformi seaduse § 1 lõike 4 kohaselt kohaldatakse haldusterritoriaalse korralduse ning kohaliku omavalitsuse üksuste piiride ja nime muutmisele Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi. See tähendab, et haldusreformi käigus tuleb ühinemismenetlus läbi viia haldusreformi seaduse sätete alusel ning Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse sätteid kohaldatakse vaid osaliselt ehk arvestades haldusreformi seadusest tulenevaid erisusi. Seega tuleb haldusterritoriaalse korralduse muutmisel lähtuda haldusreformi seadusest ning selles sätestatud toimingutest ja tähtaegadest. Sellisele seisukohale on asunud ka Tallinna Halduskohus Koeru valla esialgse õiguskaitse taotlust lahendades, milles Koeru vald nõudis Rahandusministeeriumi kohustamist esitada Koeru ja Rakke valla ühinemisdokumendid valitsusele (haldusasi 3-17-1000).

Piirkondlik komisjon leidis, et piirkonna toimeleogika ühinemise järgselt ei muutu ning omavalitsuse esitatud vastuväited ei ole põhjendatud haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetluse lõpetamiseks. Piirkonna tervikvaates on valdade ühendamisel ETHSi asjaolude lõikes positiivsed mõjud. Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 4 kohaselt peab ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus tagama valla või linna elanikele avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi vähemalt samal tasemel, mis oli enne omavalitsusüksuste ühinemist ja korraldama teenuste osutamise asustusüksustes, kus enne ühinemist paiknesid valla- või linnavalitsused. Seega on avalike teenuste olemasolu tagamine kohalike omavalitsuste enda juhtida.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Albu valla, Ambla valla, Imavere valla, Järva-Jaani valla, Kareda valla, Koigi valla ja Koeru valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise

² Haldusreformi seaduse § 9 lõike 8 järgi loetakse valitsuse ettepanek vastuvõetuks, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei esita Vabariigi Valitsuse ettepaneku kohta 2017. aasta 15. maiks arvamust.

menetlusega, kuna Koeru vald ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.4. Rakke valla ja Väike-Maarja ühendamine

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Rakke vald ei nõustunud valitsuse esitatud ettepanekuga, Väike-Maarja vald nõustus tehes ettepaneku Rakke valla liitmiseks Väike-Maarja vallaga.

Rakke vald tõi välja, et Koeru ja Rakke vald esitasid aprillis valitsusele taotluse kahe valla ühendamiseks. Vastavalt 2017.a. alguse Rakke külade kuuluvuse uuringule ja ka varasematele 2013 mobiilpositsioneerimise andmetele ning 2011 rahvaloenduse andmetele saab enamus Rakke valla elanikest oma kõrgema järgu teenused Koerust. Rakke ja Väike-Maarja valdade ühendamine ei toeta Rakke valla hinnangul territoriaalset loogikat, sest Rakke valla külade elanikud ei käi praktiliselt üldse Väike-Maarjas. Väike-Maarja vald tõi välja, et piirkonna elanikud olnud läbi lähiajaloo sotsiaalselt ja majanduslikult tihedalt seotud, tänane ühistranspordikorraldus toetab omavalitsuste ühist juhtimist ning Rakke valla liitmist Väike-Maarja vallaga. Kaks omavalitsust on teinud aktiivset koostööd. Väike-Maarja vallas on välja töötatud ning hästi toimiv sotsiaalteenuste süsteem, mida saab laiendada ka Rakke valla piirkonnale.

Rahandusministeerium selgitas, et Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus on endiselt kehtiv seadus, kuid haldusreformi seaduse § 27 lõikes 1 on sätestatud, et aastatel 2016-2018 kohaldatakse haldusreformi rakendamise käigus valdade ja linnade haldusterritoriaalse korralduse muudatuste ettevalmistamisel ja elluviimisel haldusreformi seaduses sätestatud ja haldusreformi seaduse § 1 lõike 4 kohaselt kohaldatakse haldusterritoriaalse korralduse ning kohaliku omavalitsuse üksuste piiride ja nime muutmisele Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse ja kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi. See tähendab, et haldusreformi käigus tuleb ühinemismenetlus läbi viia haldusreformi seaduse sätete alusel ning Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse sätteid kohaldatakse vaid osaliselt ehk arvestades haldusreformi seadusest tulenevaid erisusi. Seega tuleb haldusterritoriaalse korralduse muutmisel lähtuda haldusreformi seadusest ning selles sätestatud toimingutest ja tähtaegadest. Sellisele seisukohale on asunud ka Tallinna Halduskohus Koeru valla esialgse õiguskaitse taotlust lahendades, milles Koeru vald nõudis Rahandusministeeriumi kohustamist esitada Koeru ja Rakke valla ühinemisdokumendid valitsusele (haldusasi 3-17-1000).

Piirkondlik komisjon leidis, et Rakke valla esitatud seisukohas on kirjeldatud üldist olukorda kirjeldavate näitajate alusel ning Rakke ja Koeru valla ühendamise eelistust ilma, et oleks välja toodud võimalikku valitsuse ettepanekuga ehk Väike-Maarja valla ühinemisega kaasnevat negatiivset mõju. Kuigi Rakke vald toob välja, et elanikud ei käi Väike-Maarja vallas, siis Koeru ja Väike-Maarja valla võrdluses on 2013. aasta regionaalse pendelrände kordusuuringu andmetel liikuvus Rakke valla ja Väike-Maarja vahel kõrgem kui Rakke vallast Koeru suunal, 2011. aasta rahvaloenduse andmetel on tööränne kõrgem Koeru suunal ja 2016. aasta Haridus- ja Teadusministeeriumi õpilaste liikuvuse andmetel on õpiläränne kõrgem Väike-Maarja suunal. Tagasiside ei sisaldu uusi argumente. Komisjon nõustub Väike-Maarja valla seisukohtadega kahe valla ühisosast.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Rakke valla ja Väike-Maarja valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna Rakke vald ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.5. Haljala valla, Rakvere valla, Sõmeru valla ja Vihula valla ühendamiseks;

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Omavalitsused ei nõustunud valitsuse esitatud ettepanekuga.

Omavalitsused tõid välja, et Vabariigi Valitsuse ettepaneku seletuskiri ei kinnita, et valitsuse algatatud ühendamisel oleks positiivne mõju ETHS § 7 lg-s 5 nimetatud asjaoludele. Vabariigi Valitsuse põhjendused on üldsõnalised ega seondu konkreetsete valdadega. Neli omavalitsust ei ole omavahel ajalooliselt seotud ega oma ühtekuuluvustunnet ning ei oma ühtset keskust. Maakonnakeskus on tõmbekeskus kõigile maakonna omavalitsustele. Kaalutud ei ole riski, et ühinenud omavalitsuses jääksid toimima senised tugevad kultuurilised piirkondlikud kogukonnad ja senised kogukonnad võivad jääda alaesindatuks. Maakondlik identiteet ei ole piisav alus ühendamiseks.

Piirkondlik komisjon leidis, et vajadus on tõsta omavalitsuste võimekust tulevikuks ning tagada võimekus omavalitsustele antavate uute ülesannete täitmiseks. Ühendamise jätkamisel toetatakse kohaliku omavalitsuse üksuste võimekuse kasvu ja tagatakse ühtlasem piirkondlik areng. Ühendamine võimaldab enim spetsialiseeruda. Ühendamise mõjud ei ole negatiivsed. Piirkonna elanike liikuvus on ühtselt keskuse ehk Rakvere linna suunaline. Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse § 4 kohaselt peab ühinemise tulemusel moodustunud kohaliku omavalitsuse üksus tagama valla või linna elanikele avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi vähemalt samal tasemel, mis oli enne omavalitsusüksuste ühinemist ja korraldama teenuste osutamise asustusüksustes, kus enne ühinemist paiknesid valla- või linnavalitsused. Seega on avalike teenuste olemasolu tagamine kohalike omavalitsuste enda juhtida.

Marko Torm ei pooldanud valitsuse ettepanekuga jätkamist, sest nelja omavalitsuse ühendamisel ei teki ühtset toimivat omavalitsust, omavalitsustel puudub ühisosa ja kokkukuuluvus, moodustuvas omavalitsuses ei teki keskus-tagamaa seost (Rakvere linn ei ole ühinemas) ning ühendamine ei ole elanikele teenuste pakkumisel hea lahendus. Elanike arvult väiksemaks jääv moodustuv Haljala vald ei ole teenuste pakkumiselt kehvemas olukorras kui näiteks Kadrina vald. Vihula valla elanike arv on suurem kui sissekirjutuste arv, vaadeldes näiteks olemasolevaid prügiveo lepinguid. Lääne-Virumaa omavalitsuste üldvaates ei oleks tegemist palju väiksema omavalitsusega. Ettepanek anda soovitus mitte viia lõpuni ühinenud Haljala valla ja ühinenud Rakvere valla ühendamist.

Sulev Valner jäi erapooletuks põhjendades, et tegu on 4300 elaniku puhul ühega sellistest juhtumitest, mis jääb küll alla seatud elanike arvu miinimumkriteeriumi, aga kus valitsus piisava poliitilise tahte korral võib leida argumente jätta ühendamine lõpule viimata.

Komisjoni liikmed olid ettepaneku tegemise osas Haljala, Rakvere, Sõmeru ja Vihula valla ühendamiseks erineval arvamusel, mistõttu tehti otsus hääletades. Kolme poolt, kahe vastuhääle ja kahe komisjoni liikme erapooletuks jäämisega otsustas komisjon esitada valitsusele ettepaneku jätkata Haljala valla, Rakvere valla, Sõmeru valla ja Vihula valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna omavalitsuste põhjendused menetluse lõpetamiseks ei ole kaalukad.

1.6. Kiviõli linna, Lüganuse valla ja Sonda valla ühendamine

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Kiviõli linn ja Sonda vald nõustusid valitsuse ettepanekuga, kuid tegid ettepaneku kinnitada uue valla nimeks Kiviõli vald. Lüganuse vald ei nõustunud valitsuse ettepanekuga.

Lüganuse vald tõi välja, et uue Lüganuse valla käivitamine on võtnud aega ning uue organisatsiooni ülesehitamine võtab kaks valimisperioodi. Ei ole selgeid tõendeid, et 5000 elanikuga KOVides administratsiooni kompetentsus kasvab. Valitsuse ettepanek on ühendada erinevad piirkonnad – linn ja väga hajaasustatud piirkond. Piirkonnas tehakse niigi koostööd läbi Kiviõli Regiooni Omavalitsuste Liidu, seega koostöö toimib ja selle parandamiseks pole ühendamist vaja.

Piirkondlik komisjon leidis, et Lüganuse valla mittenõustumise põhjused ei ole piisavad. Kiviõli linn on Lüganuse valla elanikele lähimaks keskuseks ja elanikud tarvivad seal teenuseid. Ühinemismenetlusega tuleks jätkata piirkonna võimekuse tõstmiseks. Ühinemiskiirkonnas peeti läbirääkimisi ka volikogude algatatud etapis. Nime küsimust käsitleb kohanimenõukogu ning piirkondlik komisjon selles osas arvamust ei kujunda.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku jätkata Kiviõli linna, Lüganuse valla ja Sonda valla haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlusega, kuna Lüganuse vald ei ole esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukaid põhjendusi ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta.

1.7.Sillamäe linna, Vaivara valla ja Narva-Jõesuu linna ühendamiseks ning Kohtla-Järve Viivikonna linnaosa üleandmine

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Sillamäe linn, Vaivara vald ja Narva-Jõesuu linn ei nõustunud valitsuse ettepanekuga. Vaivara vald ja Kohtla-Järve linn nõustusid Viivikonna linnaosa üleandmisega.

Vaivara vald tõi välja, et Sillamäe linna ja Vaivara valla elanike vahel puudub ühtekuuluvustunne. Samuti, et ühinemise järgselt ei oleks maapiirkonnas pakutavate teenuste arendamine enam prioriteetne. Vaivara valla haldussuutlikkus Sillamäe linnaga ühinemise järgselt pigem väheneb, kuna väheneb finantsvõimekus ning eeldused investeringuteks maapiirkonda. Sillamäe linn pole suure osa Vaivara valla elanike jaoks loogiline tömbekeskus, transpordi korraldamine sellise ühinemise järgselt on keeruline ning ebamõistlikult kulukas. Sillamäe linn tõi välja, et Sillamäe valitsemissektori kulude osakaal on võrreldes ühendatavate omavalitsusüksustega väiksem ning ei ole prognoositav, et ühinemise tagajärjel valitsemissektori kulud Sillamäe osas väheneksid. Sillamäe linn on piirkonna jaoks oluline keskuse töökohtade ning teenuste osas, samas on Sillamäe profiil nii Vaivarast kui Narva-Jõesuust oluliselt erinev. Sillamäe linn on kompaktne ja tagab elanikele peamised teenused ise, Vaivara, Narva-Jõesuu ja Viivikonna/Sirgala lisandumine ei laienda tänast teenuste spektrit ega anna elanikele teenuseid juurde. Narva-Jõesuu linn argumente ei esitanud.

Piirkondlik komisjon märkis, et ettepaneku saanud omavalitsused kaalusid valitsuse ettepanekut põhjalikult ja kohtusid korduvalt ühendamise aruteludeks. Omavalitsuste välja toodud argumendid on põhjendatud ning välja on toodud piisavalt põhjendusi, selgitusi. Sillamäe linn ei ole piirkonnale keskuseks ja ühendamisel ei tekiks kompaktset omavalitsust. Kohtla-Järve linna Viivikonna linnaosa üleandmine on vajalik tervikliku omavalitsuse kujunemiseks, sest Viivikonna linnaosa asumid (Viivikonna ja Sirgala) asuvad Vaivara valla territooriumi sees.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku lõpetada Sillamäe linna, Vaivara valla ja Narva-Jõesuu linna haldusterritoriaalse korralduse menetlus, kuna omavalitsused on esitanud menetluse lõpetamiseks piisavalt kaalukad põhjendused ühinemisega kaasneva negatiivse mõju kohta, kuid jätkata Kohtla-Järve Viivikonna linnaosa üleandmisega Vaivara vallale ehk piiride muutmise menetlusega Vaivara valla ja Kohtla-Järve linnaosa vahel.

1.8.Alajõe valla, Iisaku valla, Illuka valla, Kohtla valla, Kohtla-Nõmme valla, Mäetaguse valla, Toila valla ja Tudulinna valla ühendamine

Piirkondliku komisjoni liikmed tutvusid omavalitsuste esitatud tagasisidega. Omavalitsused ei nõustunud valitsuse esitatud ettepanekuga.

Alajõe, Iisaku ja Tudulinna vald tõi välja, et Vabariigi Valitsuse ettepanek ei vasta haldusreformi eesmärkidele. Ühendamisel ei teki asustussüsteemi loogilisi seoseid arvestavat omavalitsusüksust, lahendus ei ole funktsionaalselt ega majanduslikult sidus, uuel KOViil puudub keskus. Ühinenud Alutaguse vald on piisavalt haldussuutlik. Kaheksa omavalitsuse ühendamisel ei ole tagatud positiivne

mõju kõigi ETHS § 7 lõikes 5 nimetatud asjaolude lõikes. Ühendatava valla territoorium on väga suur (enam kui 1700 km²) ning territoorium ei ole ühtne. Ühendatavad piirkonnad (linnaäärne põhjaosa ning maaline lõunaosa) on oma olemuselt ja arendusprioriteetidelt väga erinevad, mistõttu on äärmiselt keeruline leida ühisosa suurvalla arengu kavandamisel ja kavandatavate tegevuste elluviimisel. Mäetaguse vald pooldab vabatahtliku läbirääkimiste käigus nelja valla poolt moodustatud Alutaguse valla ühendamist Illuka vallaga.

Illuka vald lisas, et vald on iseseisvalt jätkates haldussuutlik, võimeline tagama seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks vajaliku professionaalse võimekuse ja osutama kõigile kohaliku omavalitsuse üksuse elanikele kvaliteetseid avalikke teenuseid kooskõlas haldusreformi eesmärgiga. Ühendamisel kaasneb negatiivne mõju, lähtudes ETHS § 7 lõikes 5 nimetatud kriteeriumitest. Samuti ei ole vajadust ühendada Illuka valda Alajõe, lisaku, Mäetaguse, Tudulinna, Kohtla, Kohtla-Nõmme ja Toila vallaga nende haldusvõimekuse tagamiseks. Ühendamise tulemusena kohalik võim kaugeneb elanikest, avalike teenuste tase ning finantsvõimekus ei parane, küll võib muutus kaasa tuua elanike lahkumise piirkonnast, kuritegevuse kasvu ning piirkonna kiire ääremaastumise.

Toila, Kohtla-Nõmme ja Kohtla vald tõid välja, et ühendamisel on negatiivne mõju, sest puudub keskus ja piirkondades on arenguperspektiivid erinevad.

Piirkondlik komisjon leidis, et omavalitsuste välja toodud argumendid on põhjendatud ning välja on toodud piisavalt põhjendusi, selgitusi. Ühtekuuluvus ühendatavate omavalitsuste vahel on nõrk. Illuka vald küll ei nõustunud ühendamiselega, kuid alternatiivsetest valikutest pooldas pigem ühendamist moodustuva Alutaguse vallaga. Illuka valla ühendamisel moodustuva Alutaguse vallaga on enam tagatud positiivsed mõjud ETHSi asjaolude lõikes. komisjoni hinnangul oleks Illuka valla ja moodustuva Alutaguse valla ühendamisel tegemist toimiva kooslusega, omavalitsusi seob juba pikka aega tihe koostöö, tegemist on läbivalt maalise ja hõredalt asustatud Ida-Virumaa lõunaosas paikneva piirkonnaga, mida iseloomustavad põline elanikkond, Peipsi järve lähedus ja suured sood.

Piirkondlik komisjon teeb valitsusele ettepaneku lõpetada haldusterritoriaalse korralduse muutmise menetlus Kohtla valla, Kohtla-Nõmme valla ja Toila valla ühendamiseks, kuna omavalitsuste põhjendused menetluse lõpetamiseks on kaalukad. Teha valitsusele ettepanek jätkata Alajõe valla, lisaku valla, Illuka valla, Mäetaguse valla ja Tudulinna valla haldusterritoriaalse korralduse muutmiselega, kuna omavalitsuste põhjendused menetluse lõpetamiseks ei ole kaalukad.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaia Sarnet

Komisjoni esimees